

Oikeusministeriö

19.9.2016

Lausunto / Demokratiapoliittinen toimintaohjelma

Valtioneuvoston demokratiapoliittisissa tavoitteissa ja niihin liittyvissä toimenpiteissä tunnustetaan ansiokkaasti demokratian rooli tasa-arvoista ja vakaata yhteiskuntaa ylläpitävänä voimana. Samoin demokratian luonne jatkuvana prosessina tunnustetaan.

Toimenpiteiden ohessa olevassa SWOT-analyysissa on pääsääntöisesti tunnistettu hyvin niin demokratiamme vahvuudet kuin heikkoudet. Toimiva monipuoluejärjestelmä on oikeutetusti asetettu järjestelmämme vahvuuksien joukkoon. Tulevaisuuteen katsovissa osissa on puoluejärjestelmän rooli kuitenkin unohdettu. On syytä huomata, että puolueilla ja puoluejärjestelmällä on keskeinen asema kansalaisten luottamuksen kannalta. Vain toimivat, vastuulliset ja kansalaisia avoimesti osallistavat puolueet voivat tulevaisuudessa vahvistaa demokratiamme toimivuutta.

Hallinto ja kansalaisjärjestöt voivat tarjota erilaisia suoria osallistumisen keinoja, joilla asioita voidaan saada päätöksenteon agendalle. Monipuoluedemokratiassa valta päätöksistä on kuitenkin viime kädessä puolueilla. Puolueilla on myös keskeinen rooli poliittisen osallistumisen portinvartijoina, koskien erityisesti naisia, nuoria, uusia suomalaisia ja muita päätöksenteossa perinteisesti aliedustettuja ryhmiä. Siksi puolueiden osallistavaan toimintaan, avoimuuteen ja niiden velvollisuuteen demokratiakasvattajina tulee kiinnittää huomiota entistä enemmän. Demokratia ei toimi ilman demokraattisiin pelisääntöihin ja kulttuuriin sitoutuneita poliitikkoja.

On hienoa, että kansainvälinen demokratiatyö ja kehityspoliittikka on huomioitu toimintaohjelman suunnittelussa. Vähentyneet kehitysyhteistyövarat kuitenkin nakertavat hallituksen, puolueiden ja kansalaisyhteiskunnan mahdollisuuksia toteuttaa ohjelmassa ehdotettuja toimenpiteitä. Esimerkiksi toimenpideohjelmassa mainitun International IDEA -järjestön rahoitus on Suomen osalta katkolla.

Olisikin syytä miettiä muitakin rahoituslähteitä kuin ulkoasiainministeriön tuki kansainväliselle demokratiatyölle. Lisäksi on syytä todeta, että myös muualla maailmassa puolueiden rooli kansainvälisen toteutumisen, demokratian kehittämisessä ja sen ylläpitämisessä on keskeinen. Siksi niiden tukemiseen olisi syytä suunnata yhä enemmän voimavaroja hallinnon kehittämisen ohessa.

Helsingissä 19.9.2016

Anu Juvonen

Toiminnanjohtaja (vs.)

Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö – Demo ry